

האיום המדאיג שמזכ"ל חיזבאללה החביא בנאומו

26.08.2025 | ד"ר יוסי מנשרוף written by

נאומו האחרון של מזכ"ל חיזבאללה נעים קאסם אתמול (שני) הוא איתות גובר מצד הארגון על כוונותו לאיים על מדינת לבנון במלחמת אזרחים. זאת, לנוכח הלחץ הנמשך מצד הרשויות בלבנון לפרק את חיזבאללה מנשקו. קאסם הצהיר שהחלטת ממשלת לבנון לפרז את חיזבאללה היא קבלת תכתיב אמריקני, וקרא לממשלה לבטלה.

לקראת כנס המחאה שמתכננים חיזבאללה ואמ"ל לקיים מחר (רביעי) בכיכר ריאד אל-צולח, הסמוכה לבניין הפרלמנט בביירות, הדגיש קאסם בנאומו את עמדתו הנחרצת של חיזבאללה, ועיקריה: הארגון מסרב למסור את נשקו, ואף מוכן להתעמת עם הרשויות בלבנון כדי לשמר את הנשק, שהוא "רוחנו, כבודנו ועתיד ילדינו", כדברי קאסם בנאומו.

הכתובת הברורה בדבריו של קאסם היא הנשיא ג'וזף עאון וראש הממשלה נוואף סלאם. תועמלני חיזבאללה כבר מכנים את שניהם במדיה החברתית בתואר המפוקפק "זיד" על שם הח'ליף האומיי יזיד, שנוא נפשם של השיעים, שהיה אחראי על רצח האמאם חוסיין בקרב כרבלא ב-680. לצידם, תועמלנים אחרים של חיזבאללה במדיה החברתית קוראים להתנגשות אלימה במהלך כנס המחאה מחר. בהקשר זה יוזכר שלאחרונה תוגברה האבטחה סביב הנשיא עאון וראש הממשלה סלאם, מחשש שגורלם יהיה דומה לגורל ראש ממשלת לבנון לשעבר, רפיק אל-חרירי, שחוסל בידי חיזבאללה ב-2005.

המדינה תיקרע שוב?

חיזבאללה אינו מעוניין במלחמת אזרחים. מלחמה כזו תסב נזק תדמיתי קשה לארגון, שמבקש לדבוק בסיסמתו השחוקה, "הצבא, העם וההתנגדות", שעליה חזר קאסם בנאומו אף שראשי המדינה הלבנונית הבהירו שפג תוקפה. מלחמת אזרחים תגרור את לבנון שוב למחוזות הזכורים היטב מן העבר הלא רחוק, שבהם נקרעה המדינה במלחמה פנימית עקובה מדם ☹️ ותבהיר את צדקת ראשי השלטון בביירות, שלפיה חיזבאללה מעדיף את נשקו על פני היציבות בלבנון.

חיזבאללה נדחק לפינה, ולפיכך מבקש להפעיל לחץ נגדי על ראשי המדינה הלבנונית באמצעות סדרה של מפגני כוח, שהקרוב שבהם יתקיים מחר. התמיכה המשמעותית שלה עדיין זוכה הארגון בקרב הבייס החברתי שלו, העדה השיעית בלבנון, מאפשרת לו להביע עמדה נחרצת נגד ההחלטה ההיסטורית של ממשלת לבנון לפרקו מנשקו עד סוף 2025.

לצד זאת, למרות תחייתה הפוליטית של מדינת לבנון, צבאה ומנגנוני הביטחון שלה עודם חלשים,

ולא יוכלו לכפות על חיזבאללה את פירוקו מנשקו. גם הגיבוי האיראני נוסך בטחון על מדיניות נעים קאסם, ומעודד אותו להתנגד ללחצים מצד ממשלת לבנון וממשל טראמפ.

הקלפים שישראל עלולה לאבד

ואולם, המחלוקת התהומית שמטלטלת את הזירה הפוליטית באיראן בימים אלו ² סביב מדיניות המשטר בעידן שלאחר המלחמה נגד ישראל ³ גולשת גם לעמדת טהרן לנוכח המשבר בלבנון. לעומת הגיבוי הנחרץ שמביעים השמרנים באיראן לעמדת חיזבאללה, בימים האחרונים קוראים חלק מהחוגים הרפורמיסטים למשטר לשנות את מדיניותו. לשיטתם של החוגים הללו, טהרן אינה צריכה להתערב בסוגיה הפנים-לבנונית; לגישתם, חיזבאללה צריך לכבד את החלטת ממשלת לבנון, שהיא הריבון במדינה, כיוון שהנשק צריך להיות בחזקתה באופן בלעדי וקיומה של מיליציה מזוינת בלבנון הוא בלתי מקובל. במחנה הרפורמיסטי אף פקפקו בתועלת של הביקור שקיים מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, עלי לאריג'אני, בביירות. הם אף הזהירו שהתערבות טהרן בלבנון עלולה להזיק למשטר, שהיא עלולה לשמש עילה לארה"ב וישראל לפעול שוב נגד איראן. לפיכך, הפתרון המוצע שעולה מקרבם הוא לשלב את חיזבאללה בצבא לבנון.

עם זאת, תמיכת המשטר בעמדת חיזבאללה התבטאה היטב בהצהרתו של הסגן המתאם בכוח קודס, אירג' מסג'די, שלפיה החלטת ממשלת לבנון לפרק את חיזבאללה היא "תוכנית אמריקנית-ציונית שאינה מקובלת על העם הלבנוני, ולא תתגשם לעולם".

קאסם קרא בנאומו לממשלה, שבה חיזבאללה עדיין חבר, לקיים דיונים אינטנסיביים שבהם תבחן כיצד להחזיר את ריבונותה, שנפגעת בצל המשך הנוכחות הישראלית בחמשת המוצבים החודרים בדרום לבנון. הוא גם קרא למפלגות, לאליטות ולאישים משפיעים במדינה "לסייע לממשלה בדרך החשיבה ויישום התוכניות", ולצד זאת גם הציג את הפתרון שחיזבאללה מציע: על ישראל לסגת מדרום לבנון, להפסיק את המתקפות נגד חיזבאללה ולשחרר את שבוייו, ובמקביל על מדינת לבנון להתחיל את שיקום הדרום. בתמורה, לאחר השלמת המהלכים האלה, שישמטו מידי ישראל את קלפיה האסטרטגיים, חיזבאללה יהיה מוכן לדון ב"אסטרטגיית ההגנה" של לבנון, כדברי קאסם.

במגעים האחרונים עם שליח הממשלה האמריקאי ללבנון ולסוריה, טום בראק, הציעה ישראל, לפי דיווחים בתקשורת הלבנונית, להפוך את רצועת כפרי המגע בדרום לבנון לאזור כלכלי בלתי מיושב ומפורז מנשק. בתמורה, מציעה ישראל הפסקה הדרגתית של התקיפות והחיסולים, נסיגה הדרגתית מכמה אזורים כבושים ואת "השלמת סוגיית האסירים הלבנונים". הסכם כזה בין ישראל ללבנון אומנם עשוי לזרז את החזרת תושבי הצפון לבתיהם. ואולם, הוא לא עונה על הצורך להנחיל מהלומה קשה לחיזבאללה גם במישור המדיני, בצל המציאות החדשה. לפיכך, ישראל עלולה לוותר על קלפים חשובים, ולהותיר את חיזבאללה ככוח פופולרי בקרב השיעים

במדינה, המרכיבים את בסיס כוחו.

נראה שבמאבק נגד ההשקעה האיראנית רבת-השנים בלבנון, אין קיצורי דרך. על ישראל וארה"ב לחתור לערעור חיזבאללה בקרב השיעים, באמצעות הקמת רשת מתחרה למערך הדעווה של הארגון, ותמיכה פוליטית במתנגדיו מקרב העדה. עד אז, קרוב לוודאי שחיזבאללה יעז לאיים על יציבות לבנון, בהתבסס על התמיכה המרובה מצד השיעים במדינה.

פורסם בישראל היום, בתאריך 26.08.2025.